Број 24. У Новом Саду, у суботу 1. фебруара 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића Администрација „Заставе“ налази се укући где је Милетићева штампарија у главној ул, бр. 22

Поједини јутарњи јутарњи стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Самосталска посла.

„Састало се зло и горе,
Да се мало договоре“.
Народна.

У јеку самосталске славе и величине, кад су верни Куе нови бележници, начелници и учитељи с једне стране, Георгијеве потркуше и лижисахини с друге стране јатомице срљали у „нову владину странку“, створила је Бадајева православна телесна гарда око „Србобрана“ две филијале у Сраму: „Слободу“ у Митровица и „Српску Мисао“ у Карловцима, не би ли зар удружени са »Pokretom« и његовим прирепинама подвалили и оклеветали српску народну радикалну странку у Хрватској и Славонији.

Али не даде Бог коза дуга репа, ни тим филијалама дуга века!

„Слобода“ мораде већ после неколико месеци да за навеки престане, јер јој штампар отказа вересију, пошто не беше ни деоничко друштво као српска штампарија у Загребу, нити народно добро под управом Георгијевих потркуша као некад по Богу манастирска штампарија у Карловцима.

„Српску Мисао“ опет задеси црна коб смрћу њезина покровитеља патријарха Георгија, кад но јој саборски одбор не хтеде даље допустити, да се бесплатно штампа и немајући ближег ни рођенијег, пресели се у штампарију „Хрватског Бранника“ у Митровици. Но и ту јој не цветаху руже. Оно „Хрватски Браник“ јесте јој брат по уверењу и мислима, ама кесе им не беху сестре... И тако та бедна „Српска Мисао“ једва састави неколико бројева, који су излазили сваког младог петка, а и ређе, макар да имађаху три уредника. — А кад јој дође црни петак, сазваше самосталске главешине поузданички састанак целе Хрватске и Славоније у Митровицу и закључише, да се „Српска Мисао“ повампири у Земуну за време избора те удружена са немачким листом „Syrmier Bote“ послужи заветној мисли Велике Хрватске у оквиру, аргатујући за православног Хрвата Николића-Подринског против Срба радикала; а за ту ће услугу „Ховатски Браник“ отворити „Србобрану“ сталну рубрику против радикала.

И тако ће бити и кова сита и кусус читав: „Хрватски Браник“ ће имати сталну бесплатну сарадњу, а „Србобран“ ће имати у Матровици филијалу, чија га штампа неће ништа коштати; „Хрватски Браник“ неће морати трошити снагу својих попова и професора на писмену борбу против Српства, јер ће то збринути православни Хрвати, а „Србобран“ ће опет под плаштом сремског Хрватства моћи без претварања војевати за програм странке права од 1894., дакле за остварење Велике Хрватске, у коју би ушле Босна, Херцеговина и Стара Србија...

А кад се србождерска мржња „Хрватског Бранника“ одене у руво самосталске клевете и мржње према радикалима, онда је тројство Прибићевић Будисављевић – Бањанин достигло идеал народног јединства!

И сада су „Хрватски Браник“ и „Србобран“ браћа рођена, баш као Светозар и (ж) Валеријан Прибићевић: по спољашњости се додуше разликују, али по духу су — што но реч — пљунути!

Није, дакле, чудо што „Хрватски Браник“ повлачи у помоћ Полита, што му српска народна автономија вреди колико и чанак сочива, те што куми кугу и братими црног ђавола у корист самосталаца а против српских радикала, који му нису ни Словени, јер им је преча српска автономија, која чува словенску литургију и словенско писмо, од заветне хрватске мисли Штадлера и Бадаја! „Србобран“ и његова свесна тевабија тару руке, како ће подвалити радикалима и не стиде се ништа, што је тај њихов савезник само зато и створен у српском Срему, да напада и денунцира све што је српско и Србиново, што је тај исти „Хрватски Браник“ на пр. баш недавно отворено устао против српске народне школе у Митровици; што је ето о овогодишњем католичком Божићу под насловом „Из радикалске лудница“ донео честитку „Народног Гласника“ Србима католичке вере; што је о прослави стогодишњице српског устанка писао „како би по Србији још и сада ударило турско копито, да је тамо остало оних неколико стотина хиљада кукавица, који пребегоше у Хрватску под заштиту и т. д. и т. д.

А напослетку, кога није стид звати српску автономију „шугавом“, српске захтеве „дрским“. а Српство прогласити за излишно, ко се не стиди обијати прагове мађарских министара, да испросјачи уништење рада законите већине српског сабора; ко Србију зове „земљом мрака“, а пљује на браду св. Саве, зар тај да се стиди ортаклука са „Хрватским Браником“, који то исто хоће.

Зато у такову колу може бити коман један Пелеш, а поигравати ће Буда и Бањанина Лаза Обреновић и Васа Муачевић, Емил Костић, Анатолије Јанковић и како се сви већ зову.

Само нека изађу једанпут с бојом на среду и нека се крсте онако, како и јесу: „хрватска самостална странка“ као и њихов идеални кандидат православни Хрват Николић-Подрински, и нека се признаду Хрватима, као што је то учинио њихов председник Медаковић у заједничким делегацијама а нека подло не варају поштени и лаковерни српски народ у Хрватској и Славонији, да су наследници честитога Паје Србобрана и Светозара Милетића.

У томе лежи њихово најгадније невољаштво!

Зато, Србине и Србаковићу, отвори очи и прозри издајнички жиг на челу тих лажних Срба, те их изјури са твога прага кад та дођу пред изборе. Ено им Поточњака и Супила, ако их могу још требати!

Српски народ има доста поштених синова, који су научили говорити, како им је језик израстао: попу, поп, а бобу боб.

Њих се ти држи, а самосталску губу треби из торине!

Огњан.

Самосталцима на утеху.

Самосталци се озној̂или и скоцали, бринући се за „чика Мишу“. Дали се људи у ужасну бригу, шта ће бити с њиме, ако буде изабран за посланика у митровачком котару?

Видовитим погледом својим провиру они у будућност и забринуто гледају; како чика Мишу — бацају из сабора, јер је карловачки физик.

Самосталци силно воле чика Мишу, па су се дали и иначе у бригу за њега. Ако хоће да га не бацају из сабора, онда би морао захвалити на физикату и одрећи се хиљаду форинти годишње плате, а то би му под старост тако добро дошло! Тако они тугују и наричу.

Жао нас је јако сиротих самосталаца, који тако волу и тако „жале“ свога „чика Мишу“. Но утешите се добра дечице и не берите бригу за вашега чику. Нити ће др. Миша Михајловић, ваш љубљени „чика Миша“, захвалити на служби, нити ће он бити бацан из сабора.

У сабору хрватско славонском седи професор Пурић, а седи и др. Мажуранић Мажуранић је општински лечник, исто као и Михајловић; па нити је захвалио на служби, нити отишао у пензију, нити је избачен из сабора. Као члан коалиције, он је искао и добио допуст и као чиновник на допусту, отишао и остао у сабору.

Оно што је слободно и могуће, на основу § 56. закона о уређењу градских општина, дру Мажуранићу, биће свакојако могуће и слободно — и дру Миши Михајловићу. Убришите дакле „браћо“ самосталска суве тугованке и немојте се убијати већом бригом за вашег — „чика Мишу“.

М.

Крв на Удбини.

Пишу нам из Загреба: „Званични извештај о крвавом догађају на Удбини тврди, да су из уредништва „Србобрана“ добили бирачи „Србобранове странке“ позив да радикалног кандидата Чанка испрате са добром лексијом. — Званичан извештај тврди и то, да су на Удбини, присталице хрватско-српске коалиције бацали се на Чанка и Кукића не само каменицама, него да су пуцали и из револвера.

У уредништву „Србобрана“ су сад пренеражени. Што год има лажи на свету немишљавају о том догађају. Али уједно сад преклињу своје да буду мирни. Да се не служе незаконитостима и насиљем. Сад се тек сетио „Србобран“, да сваки има права да кандидује и да на избору треба гласањем показати ко има већину.

Са Удбине долазе вести у Загреб, да су неки тамо повређени, и да се данас љуто кају, што су се дали натоцијати од „Србобрана“.

„Скорим ће изаћи потпуна истина о овој несретној ствари на видело и онда ће се много што шта показати, што самосталцима неће бити пријатно. Све ће њихове лажи бити обелодањене и увидеће се како са гадним и прљавим сплеткама хоће да придобију себи већину. Само још мало стрпљења.

Изборна борба у Хрватској и Славонији.

Самосталска дволичност. Пишу нам из шимановачког среза: За намет-кандидата, познатог Чика-Стеву, заузимају се главом самосталци. Истина је, да имају они и свог кандидата, Радовановића, но он је истакнут само зато, да се опсени простота. У ствари је пак њихов кандидат по души и срцу, Чика-Стева Он је њихова узданица, који по пештанским листовима протурује клевете хрватских листова против радикала. Тај мађарско-српски новинар, који се сам тако провиа а нарочито истиче у Пешти своје мађарске осећаје, врло је мио и драг оним „душманима“ мађарске владе око „Бранника“ и „Србобрана“. Ко је дочекао и пратио Чика Стеву у Сурчину? У том месту имају самосталци своју организацију, која није јака, али постоји. У тој су организацији поп Јефта Матић, др. Пожарев и Филип Марковић. Они су дочекали Чика-Стеву, водили га по кућама и препоручивали бирачима. Чика-Стева износи у листовима, да је кандидат ван странака, а по срезу говори, да је банов кандидат. Чика-Стева неће победити, неће му помоћи ни самосталци, а тужан је: што ми нису дали новаца за сапун, огле алца и паприкаш. Светозар Прибићевић помаже Чика-Стеву, не би ли тако стекао пријатеље, да његовом Валеријану изради митру. Све њих држи у заједници благослов покојног патријарха Георгија и непријатељство против народних права у автономији. Види то народ добро. Сит је он самосталске дволичности.

*

Пишу нам из илочког среза: Радикални кандидат Влада Савић развио је већ свој програм у многим општинама нашег среза. Свуда је био лепо дочекан и пажљиво саслушан. У Мову су бирачи за нашег кандидата. Бирачи из Мова испратили су нашег кандидата до Шаренграда Срби у Шаренграду изјавили су, да ће гласати за нашег кандидата сви заједно са својим свештеником. У Нетитину, Сусеку, Свилошу, Грабову и Банструсви су Срби бирачи листом за радикалног кандидата. У Черевићу од 65 бирача једва ако 6 до 8 не буду за радикалног кандидата гласали И у Беочину је наш кандидат добро дочекан. Већина бирача је с нама. У Каменици, Лединци и Раковцу сви су с нама. Према томе је победа нашем кандидату потпуно о сигурана. Одушевљење је велико. — Самосталци ће ужасно насести са својим православним Хрватом Манојловићем. Чији је он кандидат и какви су самосталци, сведочи овај брзојав из Илока, којим је Манојловићу понуђена кандидатура. Познати Шамшаловић брзојавио је Манојловићу овако: „Са састанка свих хрватских странака шаљемо Вам патриотски поздрав као једногласно проглашеном свом кандидату“. Тако је штампано у „Hrvatskoj“. Треба ли бољег доказа, да су самосталци хрватска странка, а њихов кандидат Манојловић Хрват! Издајице, мајчино вас млеко разгубило.

*

Неистинита вест. По осечком немачком листу донели смо вест, да ће се у Карловцима са владиним програмом кандидовати Вилим Дороткa, уредник „Ustavnosti“. Но он изјављује, да се неће нигде кандидовати.

*

Пишу нам из Маринаца: Овде је 6. фебруара по нов. био кандидат хрватских напредњака Мата Божић из Свињареваца. Иако је по заповести Хрвата Андрије Плума његов верни слуга Млађан Мрђан од куће до куће ишао и звао изборнике, једва се искупило у гостионици код Триве Руснова неколицина изборника, тек 6-рица Мађари, Немци и Срби неће да гласају за Божића. Он оде покуњен. Владин кандидат Келеченьи био је 10. о. м и развио свој програм. Срби ће пак сви сложно гласати за радикалног кандидата.

*

Брзојављају нам из Шида: „Јуче је др. Рокнић пред више од 200 бирача изнео програм радикалне странке. Тај је програм одушевљено примљен и данас се већ сигурно може рећи, да је избор дра Рокнића у шидском котару потпуно осигуран.

*

Бан Раух у Бечу. У Будимпешти је бан Раух говорио са новинарима и рекао, да ће се он строго држати закона и употребљаваће само законита средства, али ће и друге нагонити, да се држе закона. Држи да се не може у Хрватској и Славонији поправити за неколико месеци оно, што је годинама кварено. Он држи да је најбоља угарска политика, кад се у Хрватској и Славонији води добра хрватска политика. Он хоће са корисним установама да умири духове.

*

Загребачки листови доносе одлуку, коју су донели загребачки чиновници. И то чиновници автономни као и заједнички чиновници. У тој одлуци се вели, да ће они вршити своје изборно право чисто по својој вољи, па позивају и чиновнике других места да то учине. — Овако и треба. Само у Загребу не верују, да је било каквог чиновничког скупа Јер нити је познато место на коме је био такав скуп, нити је ту одлуку ико потписао. Држе да је то измишљена новинарска вест.

*

Кад ће бити саборски избори, дознаћемо за дан два. Свакојако или последњих дана фебруара, или 1. и 2. марта по новом календару.

Закључци нашег народног црквеног сабора.

Наш будимпештански дописник пише нам: Сазнао сам, да ће потврђени закључци нашег народног црквеног сабора, бити ово дана објављени у званичном листу. То су они закључци о којима је донела „Застава“ да су потврђени. Други су послати на потврду.

Уједно вам могу јавити, да администратор није именован. То је питање још нерешено. Вам сте сасвим добро протумачили ону вест „Браникову“ о именовању администратора, Ту је вест протурио чика Стева, јер му је требала Он очајава што ће ружно пасти у шимановачком среву, па сад шири неистините гласове не само у „Бранику“ него и у престоничким листова. Да је свака чика Стевина лаж — бирач, он би имао бирача, да би био сигуран у три среза, али овако му не помаже.

Русија и Аустро-Угарска

Спор због градње аустријске железнице преко Косова поља све се више заоштрава. Руска и француска штампа нападају оштро аустријску политику на Балкану, која хоће да се дочепа Солуна. Ерентал се правда у аустријској делегацији, да он није погазио споразум са Русијом, који важи за Македонију, а ова ће железница ићи кроз Стару Србију Леп изговор, али у Петрограду и Паризу не задовољавају се тиме. Из Русије јављају, да ће руска влада морати да осујети градњу ове железнице. Бечка и пештанска штампа поручују Русији, да буде мирна, јер после рата са Јапаном и унутрашњих немира Аустро Угарска и Турска не плаше се ње. Руски посланик у Бечу, Урусов, биће ипак опозван. Истина добиће најпре допуст, да се лечи у Италији, али се у Беч неће више враћати. Урусов је болешљив старац од 70 година Њега је бечка дипломација увек хвалила. јер изгледа, да је он у данашњим приликама био њен помагач, као и Новиков у време руско-турског рата.

Ко је победио у Земуну?

Избори градских заступника у Земуну дали су православним Хрватима око „Бранка“ и „Србобрана“ прилике, да се похвале некаквом жалосном победом Хрватски листови пак истичу то као победу хрватске мисли у Земуну. Нека пак бројеви кажу, ко је победио у Земуну. Хрватски листови сами тврде, да је њихова листа у I изборничком телу добила већину од 16 гласова, у II. телу пак већину од 30 гласова У трећем телу победила је радикална странка. Њен кандидат Спирта добио је 355, а хрватско-самосталски 225 гласова. Радикал је победио дакле са 130 гласова већине. Одбимо пак већину хрватско-самосталску од прва два тела од 46 гласова, остаје за радикалну странку укупна већина од 84 гласа. Радикална је странка дакле, кад се узме укупан број предатих гласова, добила за 84 гласа више, него хрватско-самосталска странка. Да се не бира у три тела, били би изабрати сви радикални кандидати. Где бројеви говоре, ту је излишна свака даља реч. Да је народ с радикалима, доказ је и то, што су хрватско-самосталски кандидати изабрати уз помоћ бивших Куеноваца и чиновника. Надобудни хрватски кандидат за посланика града Земуна, Николић-Подрински, свабио је дакле шеве. Слична му судбина не гине ни у Карловцима.

Слава ајмашке цркве и „народна забава“ у Новом Саду.

На Три Јерарха је била слава у ајмашкој цркви, а у вече је одржана народна забава у великој дворани „Хотел Мајера“. Како слава тако и забава испали су лепо, достојанствено у највећем реду и најбољем расположењу. По подне је била слава у ајмашкој школи. Кумовао је у име уредништва „Заставе“ одговорни уредник Коста Брадваровић. Народна забава је била врло добро посећена. Велика дворница Мајерова хотела била је дупком пуна света из свију наших сталежа. Програм је изведен на опште задовољство. У место г. дра Јована Манојловића, посланика на угарском сабору, који због болести у грлу није могао доћи, говорио је Мита Клицин, вршачки школски управитељ и народно-црквени посланик. — О самом програму сутра опширније.

Из Франкфурта у Црвену Цркву.

Др. Вагнер са још два друга пошао је у ваздушном балону из Франкфурта на Мајни, али изгубио је правац у ноћи. Сутрадан ујутру око 9 сати опазио је високу планину па је одлучио, да се спусти на земљу, јер није смео да се усуди преко планине. То је била банатска Клисура иза Беле Цркве. Спустили су се на земљу код Црвене Цркве, српског села код Беле Цркве. За 25 сати прешао је балон 1200 километара; а то је на сат 48 километара.

Отпуштен.

Из Београда јављају, да је краљ Петар отпустио престолонаследниковог професора за државно право, дра Кумануђија. Доказало се, да је он саветовао престолонаследнику Ђорђу, да се одрече намењене му апанаже. Кумануди је самостални радикал.

Време

Према телеграфском извештају од 13. фебруара, може се очекивати топлије и суво време.

Брзојави „Застави“.

Стигли 31 јануара.

Векерле у Вечу.

Беч. Векерле од краља данас пре подне примљен у аудиенцију. Поднео је извештај о делегацијама и о општем политичком стању.

Бан Раух биће сутра примљен од краља Избори у Хрватској и Славонији биће по свој прилици крајем фебруара и то једног дана у целој земљи. Сабор ће бити сазван 12. марта.

Делегације.

Беч. Угарска је делегација после завршног говора известиоца Околичањија прихвила војни прорачун у начелу.

Аустријска делегација примила је прорачун министарства спољних послова. — Министар спољних послова Ерентал држао је велики говор, у коме се дотакао и македонске железничке пруге.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 11. фебруара. 1908. год. (Брзојавни извештај).

Готова роба.

Раж прве каквоће 20 кр. 10 п до 20 кр. 20 п.
Раж средње каквоће 19 кр. 90 п. до 20 кр. — п.
Јечам за храну 15 кр. — пов. до 15 кр. 40 пов.
Јечам за кување нема — кр. — п. до — кр. — п.
Зоб прве каквоће 16 кр. 30 п. до 16 кр. 50 п.
Зоб средње каквоће 15 кр. 90 п. до 16 кр. 20 п

✝

Јављамо свима сродницама, пријатељима и познаницима, да ћемо нашем незаборављеном оцу

Јоци Јовановићу (Вакином)

у суботу о. г. на Сретење Господње давати

шестонедељни парастос

у св. Алмашкој гробљанској капели у Новоме Саду.

Нови Сад, 10. фебруара 1908 1. 113 1—2

Ожалошћена породица.

ПОТРЕБУЈЕМ ЈЕДНОГ БЕРБЕРСКОГ ПОМОЋНИКА

доброг радника, који може одмах ступити.

Душан Смедеревац фризер
99 2—2 Бапчево.

КРОМПИРА

роза рана. бела, жута, лука црна и бела (зелени) поврћа, нуди вагонима најјефтиније

Александар А. Мудрок
46 15 — Митровица (Срем).

ТРАЖИМ ВИШЕ ДЕВОЈЧИЦА ЗА УЧЕНИЦЕ,

које су вољне учати бели вез (штикерај). Дајем кост и стан бесплатно. 134 1—3

И. Јеремић,
Нови Сад, футошка улица.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.